

З Нобіш рожею па
Різдобу Христобіш!

Горська-Безсмертна

Марія КОВАЛЬЧУК

11 листопада в «Книгарні «Є» відбулася презентація книги про «душу українського шістдесятництва» – невтомну художницю з великим серцем і «бісиком в очах» – Аллу Горську. Книга, в якій особистість відкривається перед нами у чуйних і таких живих листах, у художніх замітках, вправах з вивчення української та щоденникових записках.

Ця праця стала можливою завдяки зусиллям упорядниці Людмили Огневої і видавництва «Смолоскип». Пані Людмила, громадська діячка, журналістка, науковець, до того ж і майстриня, нещодавно переїхала з окупованого Донецька до столиці. Привезла з собою оригінальну вишивку та матеріали,

відновивши тяглість української боротьби: від козацьких ватажків (і навіть давніших часів) до молоді, що загинула на Майдані та сході України. Міфотворчість у канві культурного коду вишивки збирає до купи усю національну вагу людської ідентичності.

Пані Людмила розповідала гостям лекцію, призначену для викладачів. За те вона вибачилась, але насправді, не притримуючись плану вже на розділі про мозаїки, почала розповідати живі історії. Про те, як мало знають про Горську на Донбасі і чому дехто таки вважає її там за свою. Про те, як Надія Світлична вчила Аллу української мови, даючи приклади із поезії їхніх сучасників, як вони з чоловіком, Віктором Зарецьким, поїхали на Полісся на розвідки. Якою вона була вдома і на роботі, як вона творила і жартувала.

Людмила Огнева найбільше зосередилась на тому, що слід берегти на пам'ять про Аллу. Незбагненна кількість мозаїк, викладених рукою художниці, розкиданих у містах на сході та півдні, не внесених до реєстру, а отже не захищених від варварів-забудовників. Деякі з них пані Людмила відстоювала сама – ця літня жінка з папкою документів у руках і залізною впевненістю. Тоді вона змогла переконати будівельників припини-

ти роботи і врятувала один з артефактів тієї доби. Та не один, здавалося б, втрачений мистецький об'єкт, вона відшукала самотужки: деякі містяться нині на прихованих стінах ресторанів, якісь можна знайти на кухнях закладів швидкого харчування, у закинутих школах і байкерських клубах. Кольорові фотографії більшості робіт можна знайти у книзі.

На презентації були озвучені також неформальні історії про молодість Алли Горської, зокрема Лесь Танюк розповідав про епізоди роботи над декораціями і костюмами в п'єсі Миколи Куліша «Отак загинув Гуска». Тодішній Львів був місцем, де очі закривали не долонями, а хоча б пальцями, тоді як у Києві дивилися на все надто прискіпливо. Там Алла Горська показала себе у ролі художника театру: виставляла світло у театрі імені Марії Заньковецької, створювала декорації, придумувала костюми, робила маски, допомагала у постановці. Бага-

то що оживало перед очима захоплених слухачів, і Лесь Танюк як людина театру, як оповідач вів нас за собою усе далі й далі у спомини. Згадував про захоплення Алли конструктивізмом і експериментальне втілення її найхімерніших фантазій. Після слів Лесь Танюка образ художниці став теплішим і веселішим, трохи схожим на неї, коли вона писала у листах, звертаючись до нього: «Танюк, піжон, стильга, радість моя!»

Прийшов зі своїми історіями і Богдан Горинь. З усіх найбільше запам'яталась його оповідь про зовсім молоденьку Аллу і рукавички. Їй було тоді років сімнадцять, коли пішли вони з одним хлопцем гуляти на Дніпро взимку. Вже навіть сам факт, що мале дівча сміливо перейшло закутий кригою Дніпро, багато що говорить про неї. Врешті-решт після довгої прогулянки вони, ясна річ, намерзлися, і хлопеч пожалівся, що змерз у руки. Тоді Алла зняла свої рукавиці і віддала йому.

Розповідав Богдан Горинь і про довге й важливе листування Опанаса Заливахи з Аллою Горською. Про те, з якою ніжністю і захватом вони читали її

листи в таборах, як відчували її присутність у важких умовах. А ще відкрив, звідки такий залізний і твердий характер мала Горська: звісно ж, від батька, що лише своїм суворим і грізним виглядом викликав страх і повагу. Горинь згадує, як він зіщулювався під його запитанням і як бачив у Аллі її тата. Та це не все. З маминого боку Алла теж мала коріння сильне і цупке, дівоче прізвище матері було Безсмертна. Так і виходить: Алла Горська-Безсмертна.

Насамкінець пані Людмила попросила увімкнути пісню. Взагалі, на презентації звучали пісні, які любила сама Алла. Особливу для неї підбрала пані Людмила і на фінал. Десь віддалено почала звучати стрілецька «Ой у лузі червона калина», і старші тихенько стали підспівувати. Людмила Огнева підбадьорювала і молодь співати. Казала, що на Донбасі теж не мовчати, коли чують цю пісню.

28 листопада були чергові роковини Алли Горської – у 1970 її не стало. Проте все ж звучить «А ми тую червону калину підіймемо...». Є кому її співати, а значить, пам'ять не втрачена. □

Виступає Людмила Огнева

що збирала для книги про Аллу Горську. Із вивезеного народилися дві прекрасні речі: постанала виставка «Культурний простір Донеччини» у музеї Івана Гончара і доповнилася книга. На виставці у галереї Гончара можна побачити десятки орнаментів, що належали різним видатним українцям: пані Людмила відтворила і доповнила їх,

Презентацію відвідав Лесь Танюк

Уманські презентації молодих поетів

Вікентій ХВОЙКА

На запрошення Марини Павленко – лауреата літературної премії «Смолоскипа» – Ваню Крюгера та Ігоря Астапенка відвідали Уманський державний педагогічний університет ім. П. Г. Тичини та Уманську міську гімназію з презентацією своїх найновіших книжок – «Щільника», «Прощального поцілунку Ілліча» і «Вертепу на Куренівці».

Слухачі з університету – студенти і викладачі – виявилися на диво підготовле-

ними – з їхніх запитань ставало зрозуміло, що вони добре знайомі з творчістю Ваню Крюгера та Ігоря Астапенка, читали їхні вірші (у Крюгера – навіть попередню книжку) і інтерв'ю, уважно міркували над запитаннями, прагнучи зробити їх цікавими і небанальними.

Презентація фактично збіглася із днями народження знакових для світової і української культур постатей – Майка Йогансена, Езри Паунда, Олега Лишеги – Крюгер часто згадував ці імена, адже саме Олег Лишега написав після-

мову до його попередньої книжки «Зіггі Фрейд & Ктулху», а попередня презентація нових книжок Крюгера відбулася якраз у Харкові, в межах святкування «Йогансен-фесту». Презентація ж в Умані якраз припала на день народження Олександра Федута – автора передмови і передмови до передмови (бо ж книжка чекала на видання аж п'ять років!) до «Прощального поцілунку Ілліча» – щойно Крюгер зазначив цей факт, аудиторія привітала Олександра Йосифовича бурхливими оплесками. Адже – як-не-як! –

він їхній колега, всесвітньо відомий літературознавець.

В Уманській міській гімназії діти зауважили, що вірші Крюгера звучать наче пісня, на що Крюгер відповів, що це найкращий комплімент. І Ваню Крюгер, і Ігор Астапенко, з їхніх слів, продали рекордну кількість книжок. Що стосується найновішої книжки Ваню Крюгера «Вертепу на Куренівці», то охочих придбати цю книжку виявилось навіть більше, ніж примірників, що їх Крюгер взяв із собою – йому довелося потім ще пересилати їх поштою. Зі слів Крюгера, таке в нього вперше. □

ПРО ОСІНЬ, ФЕМІНІЗМ ТА ЧОРНОБИЛЬ У КНИГАРНІ «СМОЛОСКИП»

Настасія ЄВДОКИМОВА

Хоча на вулиці температура ледве тримається позначки «+», у книгарні «Смолооскип» тепло і затишно. Так, як буває восени, коли настає час збирати цікавих авторів та вести змістовні розмови під час зустрічей у форматі «Година з автором». Кожен сезон привносить щось нове, якусь родзинку, проте відвертість авторів, оригінальні запитання, які не звучали ще ніде та ніколи, сюрпризи від модераторки і неформальне спілкування-чаювання на кухні – залишаються сталими. Цієї осені «Година з автором» проходить у форматі публічних інтерв'ю, які у підсумку мають з'явитися друком.

Першої середи, а ми щоразу обираємо один день у тижні, щоб відвідувачі могли прийти і неодмінно натрапити на цікаву бесіду, 21-го жовтня із поетом, смолооскипівським лауреатом, ав-

Заза Пауалішвілі

тором дебютної збірки «Регіна Ольсен» Зазою Пауалішвілі ми говорили про осінь. Адже його збірка – осіння за настроєм, і, як з'ясувалося, більшість текстів у ній написані саме восени, у час туги і смутку, у час, коли закоханість минає і ліричний герой залишається сам на сам зі своїми почуттями. Заза розповів про те, яким він був у дитинстві, як він вчився у школі та гриз граніт науки, здобуваючи вищу освіту, як почав писати та які переживання вклав у збірку «Регіна Ольсен».

28-го жовтня у книгарню «Смолооскип» завітала письменниця, журналістка, перекладачка, феміністка Євгенія Кононенко. Пані Євгенія зізналася, що працювати із малою формою набагато приємніше, ніж з великою, тим більше що українські видавці не готові до «товстих» романів. Так само авторка пояснила причини появи її знаменитого есе «Без му-

жика» та його зміст, розповіла про досвід участі у міжнародних проєктах і життя на резиденціях, про свою любов до Франції та пристрасть до перекладів, а також поділилася думками про свій новий текст «Останнє бажання».

Євгенія Кононенко

4-го листопада гостем «Години з автором» став письменник і чорнобильський сталкер Маркіян Камиш. Приводів для зустрічі було відразу декілька, але основний – «Оформляндія» (нова книжка письменника про чорнобильську зону

відчуження). Маркіян Камиш протягом 5-ти років регулярно відвідує Зону як нелегальний турист, знає різні маршрути, бував у найвіддаленіших селах. Автор захоплюється вільним від людей простором і може розповісти десятки історій про прикордонників та міліцію, про чарівні куточки і небезпеки, перелічувати заповіді та заборони нелегальних туристів.

Маркіян Камиш

Книгарня «Смолооскип» запрошує на свої події! Гостями наступних заходів стануть: поетка і членкиня журі нашого літературного конкурсу Наталя Білоцерківець, письменник із Донбасу Олексій Чупа, прозаїк, критик і мистецький куратор Олександр Михед. Слідкуйте за нашими новинами через нашу сторінку у Facebook.

Питання для переможців

Петро ВОЗНЮК

Місцеві вибори-2015 мали завершити болісний процес «перезавантаження» влади. Не дивно, що більш успішними їхні підсумки виявилися для політичних сил, що їх уже звично називають «демократичними». Важливо, що результати голосування засвідчили поступову ерозію за давньої електоральної межі, добряче «пошматувавши» постсовєцький «моноліт» на південному сході України. Водночас давно очікуваного масового приходу у владу нових облич – бодай на місцевому рівні – так і не сталося. Перемогли здебільшого старі кадри (хоч і здебільшого під «реформаторськими» прапорами). Справжньою «класикою жанру» для України вже стає успіх цілої когорти перефарбованих ренегатів-кон'юнктуриків, які встигли вчасно змінити одну «партію влади» на іншу.

Утім, головним сигналом для переможців стала низька активність виборців (за повідомленням громадянської мережі ОПОРА, у середньому 46,5% – на 2,2% менше, ніж у «диктаторському» 2010-му, а там, де проводилося переголосування, – назагал ще нижча), на що звернув увагу навіть глава держави у своєму післявиборному зверненні. Звісно, невисока явка притаманна місцевому волевиявленню не лише в Україні, а й у більш благополучних суспільствах із вищим рівнем громадянської компетентності та політичної культури. Але електоральна пасивність українців усе ж не може не викликати запитань. По-перше, маси нині політизовані як ніколи й вимагають рішучих змін і нових лідерів, здатних ці зміни провести. По-друге, вибори-2015 – формально останній шанс вплинути на розстановку політичних сил перед тривалою електоральною паузою: згідно з графіком, найближчі чергові вибори чекають нас аж у 2019-му (високу ймовірність позачергових виборів й

іншого «форс-мажору» поки винесемо за дужки). Нарешті, більшість учасників перегонів намагалися мобілізувати виборців «меседжами» саме загальнонаціонального, а не локального спрямування.

Отже, закріплена виборами відсутність дійсно системного оновлення цього разу вже місцевих еліт є тим більше значущою. Адже справа тут навряд чи у дефіциті нових сил та облич як таких – вони якраз є. Один тільки вкотре скромний здобуток «ДемАльянсу» (що його, певна річ, уже якось незручно іменувати «ною силою») чого вартий...

Тож на вкрай суб'єктивний погляд автора, виборці (і, насамперед, потенційні виборці «новачків») не йдуть на дільниці з трьох основних причин: або людям бракує інформації про ці нові сили, або не вірять у саму можливість вплинути на владу – як центральну, так і місцеву – мирним (конвенційним) шляхом. Усі три пояснення не виключають одне одного, але ос-

танне є особливо небезпечним у світлі подальших перспектив української демократії. Самосування багатьох громадян від реалізації свого конституційного права вибору та мовчазне накопичення ними протестного потенціалу – це міна уповільненої дії.

І, схоже, що «розмінувати» її поки до снаги лише окремим одинакам-ідеалістам. Показовим тут є зіставлення підсумків виборів міських голів (мерів) у місті-мільйоннику Харкові, другому за кількістю населення після столиці, та невеликому, хоч і з багатою історією, районному центрі Глухові. В першому переміг одіозний чинний мер Г. Кернес, отримавши понад 65% голосів. У другому, із майже аналогічним результатом (та ще й за високої, як на тлі середніх показників, явки у 53%) – нащадок знаного роду промисловців-меценатів Мішель Терещенко. Йому, до слова, під час ведення кампанії довелося долати неабиякий – і далеко не завжди законний – опір з боку пригорованої всіма владами за роки незалежності місцевої верхівки. Більш ніж очевидно, що виборці сприйняли «дивака», який змінив французьке громадянство на українське, як шанс на нове життя, нагоду вирватися з тенет остогидлого кланового диктату незмінних «господарів життя». Екстраполюючи харківський та глухівський прецеденти на загальноукраїнську дійсність, розумієш, що найбільш успішними конкурентами «кернесів» у більшості регіонів могли би бути саме незаплямовані «терещенки» збоку. От тільки навряд чи знайдеш таких на кожне місто та район... □

Симор Гласенко і його перші читачі

Олег КОЦАРЕВ

18 листопада у київській книгарні «Є», що на Подолі, відбулася презентація роману «Фабрика» смолооскипівського лауреата Симора Гласенка. Модерував зустріч директор видавництва Ростислав Семків.

«Фабрика» – книжка, в центрі якої перебуває невеселе життя умовного і типового провінційного міста, власне, одна його трагедія, в якій, ніби в краплі води, відбиваються проблеми різних суспільних прошарків, ущербність самої структури громади.

– Я відніс би роман «Фабрика» до школи новітньої соціальної прози в сучасній українській літературі, – зазначив Ростислав Семків.

Симор Гласенко, що вперше виступав перед київською публікою, трохи розповів про свій шлях до цієї книжки і до літератури взагалі. Виявляється, за основним, «цивільним» фахом він – юрист. Довелося йому попрацювати й вантажником, на канікулах, щоб заробити на навчання.

– Мабуть, я єдиний вантажник, який отримав грамоту. Знаєте, за що? За те, що не крав.

Схильність до літератури майбутній письменник виявляв іще в школі, де писав довгезелні твори на уроках літератури, а вчителі ставили за них двійки, бо не вірили, що то написав він сам. Далі були три перші романи, якість яких не вдовольнила автора, низка оповідань – і ось перший опублікований роман.

– Першими читачами мого роману були мама, сестра і водій «Волги» Ананійович, – поділився колоритною деталлю Симор. За його словами, на рідній Житомирщині є декотрі люди, що можуть упізнати себе в частині героїв «Фабрики» й навіть образитись. «Але поки наче не про-

читали», – усміхається письменник.

Розповів він, звичайно, і про таємницю свого незвичного псевдоніма. Все просто – це алюзія на героя Селінджера на ім'я Симор Глас.

19 листопада ще одна презентація «Фабрики» Симора Гласенка відбулася у Житомирі, в готелі Reikartz. Модератором цього разу був поет, прозаїк, журналіст Олег Коцарев.

Цікаво, що на презентацію зійшлися не тільки любителі літератури, а й рідні, знайомі, співробітники автора. Від них йому не вдалося сховатися за своїм псевдонімом. Звичайно, вони впізнавали в уривках із книги, які читав Гласенко, до болю знайомі їм реалії. Значна частина розмови була саме про це. А ще, скажімо, про літературне середовище Житомира, до якого письменник належить, так би мовити, «за правом народження», але з яким поки що не дуже знайомий.

А головним сюрпризом житомирської презентації стало нове амплуа Симора Гласенка. Виявляється, він не лише письменник і юрист, але й також виконавець авторських пісень. Вони звучали значно романтичніше за його прозу. Симор Гласенко планує невдовзі записати свій перший альбом.

Закінчилася презентація інтерв'ю з житомирськими журналістами, які не лишили без уваги свого креативного земляка, та просто спілкуванням за тістечками і кавою. □

Ірина Чеканівська

Поетка із Вінниці, народилася 1992 року, лауреатка четвертої премії літературного конкурсу видавництва «Смолоскип» за 2015 рік. Тішать нові успіхи вінницької літературної школи, такі доречні й логічні на фоні загального похвалення цього центральноукраїнського міста. Поезія Ірини Чеканівської – класичний приклад віршів герметичних, наповнених метафорами і багатозначними натяками, з іграми на ґрунті комунікації як такої. Усі ці речі, немов бризки, доречно лягають до купи і створюють якийсь загальний цікавий і привабливий образ.

*
дай мені двадцять хвилин тиші,
і я заграю тобі неспокійне море
я знаю, що почую відмову
але треба питати,
бо ж раптом

сичання суконь твоїх
дзиччання бджіл у волоссі
ти – як світ, що переконує
мене завчасно: не ставай,
бо під цією дошкою пастка
і поверх нижче

я вже безліч разів як на першому
лежу безсилий а мені кажуть
пастка, пастка під
цією дошкою

кожна виразка на моєму
тілі – твоя нова сукня, і ти
усміхнена кажеш:
завтра пограєш а зараз давай полежимо

завтра будемо ще на поверх нижче
і ти знову не схочеш чути про музику
я знаю; уткнувшись носом тобі в
волосся слухаю
як падають краплі зі стелі в тарілку
з вечерею

вірю: цей дощ у кімнаті
змусить затихнути твоїх бджіл

*
між двох витесаних перил
зібрався я починати сходження

двадцять довгих років збираюся починати
ступні мої чагарниками поросли
а на сходах тепер мурашники

б'є дзвін; луна і плеса на безводних
поверхнях
земля виштовхує мої ступні – їй мої
бездіяльні ступні
завдають болю при обертах

ходи-но сюди, маленьке, зайця покажу
а я так і не пішов за двадцять років

дзвін каже, що вже час, і я трактую його
неправильно
як і не бачу зараз, що перила зрослися,
як і не відчуваю коренів у пальцях моїх ніг

я думаю: ось він, час мого сходження
чую гул літаків, а це віття лопотить над
мурашниками

привітний двадцятилітній гай,
посеред якого я стою щасливий

*
скільки можна падати
думаю я щоразу коли дивлюся на тебе
не холодний не стриманий не спокійний
не мовчазний не задумливий
сума усього найменш зважливого
стоїш у своєму не плащі не капелюсі
дивись не прямо в очі не кудись
у простір
а я падаю все нижче нижче
залежна від уявного

провалюючись у м'який ґрунт
глибше наповнюючи легені
ріллею і ґрунтовими водами
зніми окуляри
одягни окуляри
зніми окуляри
скільки можна падати
а втім
сьогодні можна й не підводитись
і зрештою
навіщо рухатись
коли ніхто не кличе
лежиш собі на вологому барвінку
і чекаєш поки придуть зі співами
і хоругвами
дивлюся на тебе, як ти стоїш і плачеш
і думаю, що краще вже все життя падати
бо тоді хоча б знаєш що кудись рухаєшся
зрештою, вниз – це не завжди зле

1

що це за диво на моєму повітрі
безформна постать стоїть і світиться
сусіди кажуть що бачать її тут часто
понуро проходять повз
не посміхаючись
хай мені грець якщо я щовечора тут і
щовечора плачу у темній кімнаті
не помічаючи саява
а в чоловіка з мансарди немає сну

від того світла
воно збило мене з ніг коли я зайшла
позичити

гасову лампу
я поволі підвелась і зачинила двері
обпаленими долонями

2

у того рудого хлопця підіймається цукор
як тільки він бачить її здалеку він каже
що то його матір яку він не знав
ніколи а я не певна кому вірити я ніколи
не знаю кому вірити і що думати! треба
просити Бога щоб він забрав цього
янгола якщо це янгол
я хочу спокійно плакати в темній кімнаті
і не знати про сяння

Ярослава Литвин: Художниця в місті

Ярослава Литвин. Роза Вітрів. – Київ: Смолоскип, 2015.

Олег КОЦАРЕВ

Нове смолоскипівське лауреатське видання. Вийшла друком книжка однієї з переможниць літературного конкурсу за 2015 рік Ярослави Литвин «Роза Вітрів». Цікаво, що це проза – а молоді прозаїки в цьому конкурсі «окнижуються» зовсім не так часто, як поети.

Саме час дати коротку біографічну довідку. Ярослава Литвин народилася 1986 року. Живе у Білій Церкві. В її активі до появи нової книжки було вже два видані романи – «Ігри» та «Пухнаста», – а також лауреатство в літературній премії «Коронація слова».

Жанр «Рози Вітрів» нескладно розташувати на традиційному для сучасної української (та не лише української) прози порубіжжі роману і повісті. Це такий собі монолог молодої талановитої художниці про свої пригоди, пристрасті, любов, творчість, друзів і мандри. Звати худож-

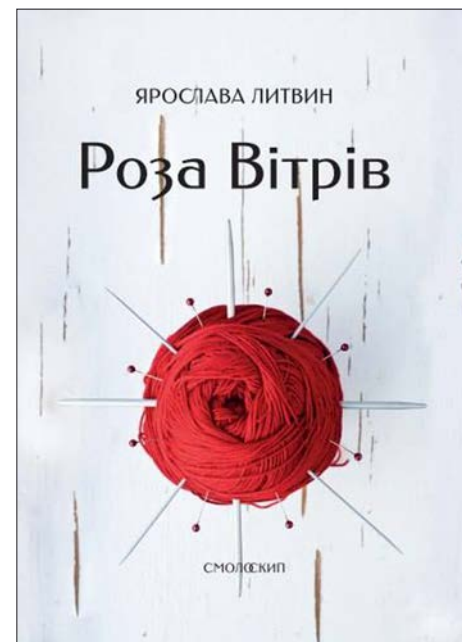
ницю – геть як і книжку: Роза Вітрів. На її веселому, плутаному, калейдоскопічно-строкатому «життєвому і творчому шляху» трапляються почуття до симпатичного антигероя – він зібрав у собі майже всі загальноприйняті недоліки чоловіка: бабій, питуший, утриманець, самозакоханий, байдужий, нахабний (от тільки з трепетом ставиться до мистецтва і Розу сприймає не як черговий об'єкт, хоч і не збирається змінювати заради неї свої звички та порядки). Це кохання багато чого в її світі ламає, перевертає, б'є, але й створює для нього справжнє магнітне, силове поле. Зустрічі й розставання є тлом для багатьох інших подій (тобто авторка, на щастя, не обмежилася суто «мелодраматичним» літературним аспектом). Наприклад, це виставка Рози, на яку вона запросила свого шокованого прихильника з нової роботи – він уявлення не мав, що працює з художницею. Або міста і місця з їхніми мінливими настроями. Київ, Львів, Карпати...

І, звичайно, найвеселіша сюжетна лінія «Рози Вітрів». Це вже згадана нова пра-

ця героїні. Наша художниця пішла працювати у піар-агенцію. Але не у звичайну «контору», яка розкручувала би, припустимо, супермаркети, політиків чи виробників пральних порошоків, а до фірми, яка опікується сценічним іміджем... професійних жебраків і вуличних музикантів. На цьому вдячному ґрунті Ярослава Литвин створила чимало забавних курйозів або просто цікавих сюжетних ходів.

Детальніше переповідати події книжки не будемо. Зазначимо лише, що її не назвеш акцентовано гостросюжетною, але при цьому історія художниці Рози добре тримається купи та «тримає» свого читача (ну, принаймні, небайдужого одночасно до любовних перипетій і сучасного мистецтва – саме так можна окреслити тут осі координат). Охочі ще можуть пофантазувати на тему рівня автобіографізму твору – адже відомо, що в Ярослави Литвин є як досвід роботи у галузі public relations, так і малювання. Взагалі, Ярослава, хоч поки і не вельми медійна персона, але постать цікава та різноманітна.

У «Розі Вітрів» один із найважливіших смислових планів – це портрет сучасного українського міста і його культури. Збіговисько найрозмаїтіших людей, від закритих і задуманих менеджерів, незрозумілих розхристаній творчій головній героїні, до «породистої молоді», що займається головно експлуатуванням власної сексуальності, від іноземних гостей до художників, які, всупе-

реч стереотипам про сучасне мистецтво, часто не цураються і фігуративності, та, зрештою, до розмаїтій урбаністичної божми. Різні стани цього міста: то затишний красивий лабіринт, у якому можна тихо сидіти і насолоджуватися кожною секундою спокою, то сірий проспект, продуваний усіма вітрами, повний заляпаної реклами та натовпів, що постійно скрізь запізнюються.

Так само мінливий і настрій самої книжки. Десь читач зануриться в справжнісіньку сентиментальність, треба відзначити, психологічно виразну і переконливу. Десь перед нами – добряча концентрація гумору. І найчастіше – добре пророблені діалоги. Та головна чеснота «Рози Вітрів», як на мене, це її жвавість, енергійність і темперамент. Те, без чого доброї книжки не буває. □

Цю та інші книжки можна замовити у книгарні «Смолоскип»

Електронна пошта:

knyharnia@smoloskyp.org.ua

Телефон: +38 044 425 23 93

Хронологія «2014» про війну та людей

Тетяна ТРОФИМЕНКО

Що ближче до завершення 2015-го, то частіше обговорюється питання «книги року». Про вибір журі книжкових рейтингів і премій ми дізнаємося пізніше, та хай там як, а на моє глибоке переконання, головною книгою сьогодні має бути твір про війну – найактуальнішу й найбільш болісну тему суспільного життя. Подія Революції гідності та військового протистояння з Росією присвячено вже декілька книжок, що вийшли друком за останній час. «Вогняна зима» Андрія Кокотюхи, «Маріупольський процес» Галини Вдовиченко, «Іловайськ» Євгена Положія, «Укри» Богдана Жолдака – ось далеко не всі твори, що звертаються до майданівської та воєнної тематики. Серед них можна назвати й великий двотомний роман Владислава Івченка з невивагливою назвою «2014» (чи не за аналогією з «1984» Орвелла?).

Власне, для суспільної свідомості українців ця цифра наразі лишається більш ніж промовистою, тому, думаю, ви вже здогадалися: у романі йдеться про події Майдану, де знайомляться головні персонажі, а далі – про те, як на їхні долі впливає війна, у химерний і часом трагічний спосіб розводячи чи, навпаки, зводячи до купи зовсім різних людей, які видаються читачеві дуже, дуже знайомими. Затерте до дірок літературознавче кліше «немов вихоплені з виру життя» пасує тут якнайраше: письменник Івченко, досі знаний схильністю до пригодницької, іронічної чи фантастичної прози, у цьому своєму творі влучно, переконливо та правдоподібно змальовує різні соціальні типи сучасної України. «2014» – роман реалістичний. У хорошому, не-народницькому та не-соцреалістичному сенсі цього слова.

Реалістична естетика зумовлює дуже важливу рису роману Владислава Івченка: він не ідеалізує своїх персонажів, не

пише лише чорно-білою фарбою. Огиду й обурення викликають у читача колишній беркутivecь, а далі ополченець Єфа, адепт «руського міра» на прізвисько Історик, «ватні» співгромадяни та діячі «нового Донбасу», зображені дуже переконливо у своїй ненависті до всього українського. Разом із тим автора принципово цікавить людина в ситуації вибору, тому багато хто з персонажів змінює свій соціальний чи психологічний статус протягом розвитку дії: як тітушка починає в Маріїнському парку вічно голодний Пашулька, а далі бачимо його вже рядовим українського війська, щоправда, не з власної волі; цілком далеким від ідей патріотичної боротьби видається на початку Бухгалтер, який через фінансові махінації переходить від «органів», однак несподівано він відкриває в собі готовність захищати Батьківщину та стає вправним і відповідальним командиром.

У центрі уваги автора – прості українські хлопці, Андрюха та

Юра Десятка. Другий узагалі потрапляє на Майдан випадково – і проходить його до кінця, відразу після того вирушивши в зону бойових дій. Хтось вважає цих хлопців божевільними чи психічно неврівноваженими, так вони горять бажанням боротьби за справедливість. Комусь, можливо, хотілося б, аби новітній український герой був більш успішним, а не настільки «не від світу цього», однак автор іде щодо цього за правдою самого життя, створюючи суперечливі і завдяки цьому переконливі образи. Один з них скоріше негативні – такі, як готовий служити і нашим, і вашим Прокурор, чи гопник та п'яниця Салабон, який переходиться від братків, чи типовий «собі на умі» хохол Часник, котрий настільки прагне збагатитися на війні, що часто встряє в смертельно небезпечні ситуації. Однак навіть він у чомусь викликає якщо не симпатію, то певну поблагливість читача, принаймні, того, хто готовий поставити себе на місце іншого: а як би я діяв у тій

чи іншій ситуації? чи не злякався б уже першого обстрілу? чи витримав би тортури в сепарському полоні? На жаль, нині ці питання для кожного можуть виявитися далеко не риторичними.

Усі новели «2014» пов'язані в єдине сюжетно-композиційне ціле, і хоча фінал наразі відкритий, адже війна триває, тому більшість персонажів перебуває лише на шляху (звісно, крім тих, хто вже віднайшов вічний спокій). Такий собі ефект реального часу, що теж посилює відчуття вірогідності зображуваного та причетності читача до розвитку подій. Роман Владислава Івченка передбачає неодмінне продовження, і в тому, що воно з'явиться, можна не сумніватися, зважаючи на працелюбність автора та його готовність позмагатися з Андрієм Кокотюхою у кількості виданих творів та претензіях на звання найбільш масового й популярного письменника в сучасній українській літературі. Не знаю, чи здобуде «2014» перемогу в котромусь із рейтингів, однак за своєю тематичною значущістю цей роман, поза сумнівом, є однією з книг року-2015.

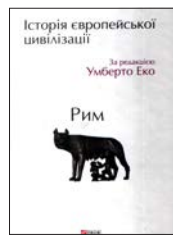

Йоанна Батор

Піщана Гора / Переклала з польської Наталка Сняданко

Львів: Видавництво «Астролябія», 2015. – 480 с.
Ціна: 83,00 грн.

До шахтарського містечка на заході Польщі збігаються заплутані стежки доль людей, повиштовхуваних із своїх домівок війною. Кожен по-своєму сподівається на свою частку щастя на новому місці: хтось намагається знайти скарби колишніх мешканців міста, а хтось – сягнути висот шахтарської кар'єри, одні пов'язують зміни у своєму житті зі щасливою зустріччю з якимсь чужинцем, а інші – з перефантазуванням свого минулого, вклеюючи власні фото до чужого сімейного альбому.

Історія європейської цивілізації. Рим / за ред. Умберто Еко

Харків: Фоліо, 2015. – 1031 с.
Ціна: 365,00 грн.

Це сучасний підручник історії Європи, в якому представлена повна картина політичного, військового та культурного світу Стародавнього Риму. Ця грандіозна праця охоплює період античності від середини VIII ст. до н.е. (з часів першої урбанізації) і до падіння Римської імперії у V ст. н.е. Видання доповнено багатим ілюстративним матеріалом – як всесвітньовідомими шедеврами, так і першодруками із багатьох музеїв світу.

Сергій Лойко
Аеропорт

Київ: Брайт Стар Паблішинг, 2015. – 344 с.
Ціна: 84,00 грн.

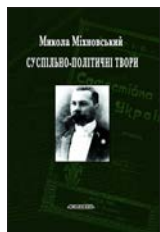
«Аеропорт» – це не хроніка, не розслідування, не літопис. Це художній вимисел, заснований на реальних фактах. У книзі багато персонажів, багато переплетених драматичних сюжетних ліній. Роман не тільки і не стільки про війну. Він і про любов, про зраду, пристрасть, ненависть, лють, ніжність, відвагу, біль і смерть. Іншими словами, про наше сьогоднішнє й не лише сьогоднішнє життя.

Свен Нордквіст
Фіндус іде з дому

Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2015. – 28 с.
Ціна: 57,00 грн.

Петсон стомився прокидатися щоранку о четвертій годині. Річ у тім, що так рано його будив Фіндус, коли заходжувався гарцювати на ліжку. Петсон просить кота, щоб той перестав гарцювати, бо їм доведеться перенести ліжку десь в інше місце. Фіндусові сподобалась така ідея. Адже там він зможе стрибати на ліжку скільки заманеться. Але чи добре все-таки жити самому? Либонь, страшнувато, як увяйти собі, що надворі скрадається лис...

Микола Міхновський

Суспільно-політичні твори

Київ: Смолоскип, 2015. – 464 с.
Ціна: 95,00 грн.

Книжка відомого українського політичного та громадського діяча, правника, публіциста, основоположника, ідеолога і лідера самостійницької течії українського руху кінця XIX – початку XX ст. містить славнозвісну брошуру «Самостійна Україна», авторські листи, відозви, програми, численні публікації з часописів «Самостійна Україна», «Запоріжже», «Слобожанщина», «Сніп» та ін., а також ґрунтовні статті різних авторів про життєвий і творчий шлях Міхновського.

Самі про себе: Автобіографії українських митців 1920-х років / Упорядник Раїса Мовчан

Київ: ТОВ «Видавництво «Кліо», 2015. – 640 с.
Ціна: 162,00 грн.

Цей документальний збірник підготовлено на основі архівних матеріалів, раритетних видань. Усього репрезентовано 105 українських митців, чії автобіографії пощастило розшукати і вони виявилися цікавими. Більшість із них публікуються уперше, і майже всі датовані 1920-ми роками. Книжка покликана стати надійним помічником у пізнанні й дослідженні складної, неоднозначної доби «Розстріляного відродження».

Федір Вовк

Студії з української етнографії та антропології: нова редакція

Харків: Видавець Савчук О. О., 2015. – 464 с.: [199 іл.]
Ціна: 149,00 грн.

Книгу складають класичні праці видатного українського етнографа та антрополога Федора Кіндратовича Вовка (1847–1918). Видання здійснене в новій українській редакції, адже запропоновані тексти в оригіналі були написані французькою та російською мовами. Праці науковця супроводжені примітками сучасних фахівців. Оригінальні ілюстрації збережено, бібліографію вивірено та уточнено.

Георгій Почепцов

Сучасні інформаційні війни

Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. – 497 с.
Ціна: 203,00 грн.

У книжці Георгія Почепцова, відомого фахівця в галузі інформаційної війни, системно викладено історію виникнення і розвитку методології інформаційних воєн та розкрито різницю між американською, британською і російською моделями. Вперше вводиться поняття смислової війни, розглядається її роль в сучасному світі.

Ці та багато інших книжок українською мовою можна придбати у книгарні «Смолоскип» за адресою: Київ, вулиця Межигірська, 21 (поруч зі станцією метро «Контрактова площа»)

Будемо вдячні Вам за надіслану інформацію про події громадсько-політичного та культурного життя молоді!

Думки авторів публікацій у «Смолоскипі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції

«Смолоскип України»
Щомісячний часопис
творчої молоді України

Засновник – видавництво «Смолоскип»

Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 2032 від 17.06.96 р.

Голова редакції:
Олег Коцарев
Редакційна колегія:
Петро Вознюк,
Ростислав Семків

Е-mail: mbf.smoloskyp@gmail.com, http://www.smoloskyp.org.ua
Е-mail книгарні «Смолоскип»: knyharnia@smoloskyp.org.ua

Адреса редакції:
Видавництво «Смолоскип»
04071, Київ, вул. Межигірська, 21
☎ (044) 425-23-93
☎ і факс: (044) 463-78-52

Віддруковано в
ТОВ ПК «Інтерекспресдрук»
м. Київ, вул. Сім'ї Сосніних, 3

Замовлення № 1090
Тираж 1500 прим.